

Wat moet SHINE onderzoeken voor het milieueffectrapport? Voor de bouw van medische isotopenfabriek in Veendam

Tot 19 augustus 2021 kon iedereen reageren op het plan van SHINE die een nucleaire installatie -een medische isotopenfabriek- wil bouwen. Wat zijn de gevolgen van deze installatie op mens, dier en leefomgeving? Daar draait het om. Er kwamen 18 reacties (zienswijzen) binnen bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS).

De ANVS is voor de isotopenfabriek de vergunningverlener en toezichthouder. Het gaat hier immers om een nucleaire installatie waar kernsplijting plaatsvindt. Vanuit de kernenergiewet gelden daarvoor strenge regels en zijn vergunningen noodzakelijk.

Zonder milieueffectrapport geen vergunningaanvraag mogelijk

De reacties op het plan van SHINE zijn door de ANVS zorgvuldig bekeken en gedeeld met de commissie m.e.r. die als onafhankelijk adviseur meekijkt. Met het 'Advies Reikwijdte en Detailniveau' geeft de ANVS aan wat SHINE precies moet onderzoeken voor het milieueffectrapport. Zonder het milieueffectrapport kan SHINE bij de ANVS geen kernenergiewetvergunning aanvragen. Als SHINE de vergunning aanvraagt, beoordeelt de ANVS of het milieueffectrapport voldoet aan het 'Advies Reikwijdte en Detailniveau'.

Om welke onderwerpen gaat het?

Hieronder staan de onderwerpen die terugkomen in het milieueffectrapport en die SHINE dus moet onderzoeken:

- Redenen voor locatiekeuze in relatie ook tot mens, dier en milieu.
- Gevolgen voor woon- en leefmilieu, denk aan geluid, licht, radioactieve straling, landbouwgewassen, verkeer, landschap.
- Risico's bij een ongeval en de bijbehorende veiligheidsmaatregelen.
- Betekenis fabriek voor zaken als bouw, transport, radioactief afval.
- De techniek; is er een veiligere manier van produceren mogelijk voor de isotopen?
- Effect op de gezondheid van mensen.

Wat zijn aandachtspunten als we kijken naar de techniek en veiligheid?

Uiteraard bekijkt de ANVS alles wat nodig is om deze installatie veilig te laten draaien. Hieronder worden 2 belangrijke punten uitgelicht:

- 1. De wettelijke norm voor blootstelling aan straling.** Deze norm is in Nederland heel streng. De ANVS kijkt of het ontwerp van de fabriek hieraan voldoet. Werknemers, omwonenden, onze leefomgeving en het milieu moeten altijd veilig zijn.
- 2. Is in het ontwerp het 'gelaagde veiligheidsconcept' goed toegepast?** In het Engels heet dit concept 'Defence-in-Depth'. Dit betekent dat alles in het ontwerp erop gericht is om ongevallen te voorkomen.

Een medische isotoopenfabriek?

De medische isotoopenfabriek die SHINE wil bouwen, is volgens de kernenergiewetvergunning een nucleaire installatie. Er is namelijk uranium aanwezig en er vindt kernsplijting plaats. Daar komt straling bij vrij en zo worden ook de medische isotopen geproduceerd. Ook blijft er hoogradioactief afval over, dat wordt afgevoerd en opgeslagen bij afvalverwerkingsbedrijf Covra. Covra in Zeeland is de centrale opslag voor dit soort radioactief afval in Nederland.

SHINE wil voor de productie van de medische isotopen een deeltjesversneller gebruiken. Deze brengt de splijting van uranium op gang en houdt deze in stand. Wanneer de deeltjesversneller uitgezet wordt, komt de kernsplijting direct tot stilstand. Op deze manier medische isotopen produceren, is een nieuwe technologie.

Wat doet de ANVS nog meer aan voorbereiding?

SHINE is bezig om een medische isotoopenfabriek in Janesville in Wisconsin in de Verenigde Staten te bouwen. Het ontwerp hiervoor is goedgekeurd door de Amerikaanse autoriteit voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming (de U.S. NRC). SHINE wil in Veendam een vergelijkbare medische isotoopenfabriek bouwen. Omdat de techniek van SHINE nieuw is, de fabriek nog niet in bedrijf is en de technologie daarom nog niet in de praktijk bewezen is, werkt de ANVS nu samen met de Amerikaanse toezichthouder.

De ANVS verdiept zich dus al in de technologie en veiligheidsaspecten van de isotoopenfabriek. Als SHINE de fabriek in Veendam start, is er al enkele jaren ervaring met de installatie in de Verenigde Staten. Van die ervaring kan in Nederland worden geleerd.

Voldoen aan Nederlandse wet- en regelgeving

SHINE moet voor de isotoopenfabriek in Veendam uiteraard rekening houden met de specifieke Nederlandse regels en eisen. Er kan pas gebouwd worden als SHINE voldoet aan alle regels en de noodzakelijke vergunningen op orde zijn.

Hoe loopt het proces nu verder?

SHINE weet nu wat zij moeten onderzoeken voor het milieueffectrapport. Het milieueffectrapport leveren zij tegelijk in met de aanvraag van de Kernenergiewetvergunning. SHINE kan hier zo lang over doen als ze willen. Vaak duurt dit zeker een jaar, want voor de vergunning moeten nog meer zaken uitgezocht worden. Denk aan hoe de fabriek moet worden beveiligd. En hoe de fabriek technisch gezien zo veilig mogelijk werkt.

Wanneer kan u er weer een inspraakreactie geven?

Nadat SHINE alles voor de bouw en oprichting van de fabriek bij de ANVS indient, zetten wij dit op onze website. Ook start de ANVS meteen met de beoordeling van de documenten. Daarna komt vanuit de ANVS een zogeheten 'ontwerpvergunning'. Hierop kan iedereen een reactie geven. Ook de commissie m.e.r. kijkt weer mee. Zij kijken naar het milieueffectrapport en controleren of SHINE alles heeft onderzocht wat is geadviseerd. Denk aan zaken als wat komt er exact uit de schoorsteen van de fabriek. Daarna maakt de ANVS een definitieve vergunning, waarin ontvangen reacties worden meegenomen. De definitieve vergunning wordt dan gepubliceerd. Daarna kan in beroep worden gegaan. Dit kan bij de Raad van State, de hoogste administratieve rechter.

Wie bepaalt waar de installatie komt?

SHINE wil de installatie in Wildervank bouwen. Om dat te kunnen doen, moeten zij een omgevingsvergunning aanvragen. De provincie Groningen en de gemeente Veendam moeten deze aanvraag beoordelen en daar een besluit over nemen. Daarnaast is er een aanpassing van het bestemmingsplan nodig. Hoe deze processen eruit zien en hoe u hierop inspraak heeft, wordt door de provincie en gemeente nog bekendgemaakt. Deze procedures staan los van de vergunningen die de ANVS afgeeft.

Over de ANVS

De Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming verleent in Nederland vergunningen op grond van de Kernenergiewet en houdt toezicht op de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat is verantwoordelijk voor het wettelijke en beleidsmatige kader voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. Binnen dat kader stelt de ANVS de veiligheidseisen vast waaraan een nucleaire installatie, zoals een medische isotoopenfabriek, moet voldoen. Verder is de ANVS verantwoordelijk

voor de beoordeling van de vergunningaanvraag voor de oprichting en bouw van een nieuwe nucleaire installatie. Daarnaast beoordeelt de ANVS of de vergunninghouder zich aan de gestelde eisen houdt, ziet toe op de naleving en kan handhavend optreden. De ANVS en het ministerie van IenW spelen geen rol in (on)wenselijkheid van een fabriek voor medische isotopen. De ANVS ziet als onafhankelijke autoriteit toe op de nucleaire veiligheid, beveiliging en stralingsbescherming.